

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Tálas K. József ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Czárán István ügyvéd által képviselt alperes ellen kötbér megfizetése iránt a Fővárosi Bíróság előtt 23.P.21.430/2007. szám alatt indult, és a Fővárosi Ítéltábla által 3.Pf.20.153/2009/4. számon befejezett perében az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 60.000 (Hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A felek között 2002. július 18-án szoftverértékesítési szerződés elnevezésű, adásvételi és vállalkozási elemeket tartalmazó szerződés jött létre, melynek alapján az alperes 8.100.000 forint díj ellenében kötelezettséget vállalt az általa forgalmazott pénzügyi- számviteli programrendszer telepítésére, üzembe helyezésére, és a felperes adottságaihoz igazodó kiegészítésére. A teljesítési határidő 2002. október 31. napja volt, melynek túllépése esetére az alperes késedelmi kötbér fizetését vállalta. A kötbér mértéke a késedelem első 15 napjára - a 8.100.000 forint díj alapul vételével - napi 0,1 %, a 16-30 napokra napi 0,3 %, a 31-45 napokra napi 0,5 %, a következő időszakra pedig napi 1,1 % volt azzal, hogy a kötbér maximális mértéke a teljes díj 30 %-a.

A kikötött határidőben az alperes a vállalt kötelezettségét nem teljesítette. Az ezt követően, 2002. december 19-én megtartott egyeztetésükön ezért a felek az egyes modulok telepítésének végső határidejét 2002. december 31. napjában, a tesztelés és hibajavítás határidejét pedig 2003. január 17. napjában határozták meg.

A munka befejezésére azonban a póthatáridőben sem került sor. Ezért a felperes 2003. január 20-án a szerződéstől az alperes késedelmére hivatkozással elállt.

A felperes keresetében 2.430.000 forint késedelmi kötbér, és ennek 2002. december 31. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Azzal érvelt, hogy a teljesítési határidőt - annak elteltét követően - közös megegyezéssel módosították, így az eredeti és a módosított határidő közötti időszakra a felperes késedelmi kötbér megfizetésére nem tarthat igényt. A másodfokú eljárás során arra is hivatkozott, hogy a kötbérmegállapodás a Ptk. 246. § (1) bekezdésébe ütköző volta miatt érvénytelen, a szerződést ugyanis a felperes képviselőjében nem az ügyvezető írta alá.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest 2.430.000 forint késedelmi kötbér megfizetésére kötelezte, a késedelmi kamatkövetelés vonatkozásában pedig a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság a tőkekövetelés tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, a kamatra vonatkozó elutasító rendelkezést viszont megváltoztatta, és az alperest 2003. január 1. napjától kezdődően késedelmi kamatokban is marasztalta. A jogerős ítélet indokolása szerint a szerződés érvénytelensége a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, az erre vonatkozóan csupán a másodfokú eljárás során előterjesztett bizonyítási indítványok pedig a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel - miután előadásuk az elsőfokú eljárásban az alperes saját hibájából maradt el - nem teljesíthetők. Az ugyanakkor, hogy a teljesítési határidő eredménytelen elteltét követően a felperes újabb határidőt biztosított az alperes számára a vállalt munkafeladat elvégzésére, póthatáridő engedélyezésének minősül. A póthatáridő engedélyezése pedig az alperest nem mentesíti a kötbér fizetése alól.

A jogerős ítélet ellen - elsődlegesen annak hatályon kívül helyezése, az elsőfokú ítélet marasztaló rendelkezésének megváltoztatása és a kereset teljes elutasítása, másodlagosan pedig az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt - az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel. Arra hivatkozott, hogy a bíróság tévesen, a Pp. 163. § (2) bekezdését megsértve mellőzte a perbeli kötbérmegállapodás érvénytelenségének megállapítását. A felperes gazdasági igazgatója ugyanis - érvelése szerint - elismerte tanúvallomásában azt, hogy a szerződést nem cégszerűen írták alá. Ettől függetlenül a semmisségi ok fennálltát a bíróságnak szerinte egyébként is hivatalból észlelnie kellett volna. Azt pedig a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző módon, a bizonyítékok téves mérlegelése alapján állapította meg a bíróság,

hogy a teljesítési határidőt nem módosították. A teljesítési határidő módosítására ugyanis szerinte a 2002. szeptember 16-án és 2002. december 19-én megtartott egyeztetések eredményeként is sor került.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

A Ptk. 246. § (1) bekezdése szerint kötbért csak írásban lehet érvényesen kikötni. Az írásbeli alaknak azonban e rendelkezés alkalmazása során az egyszerű magánokirat is megfelel, a jogszabály ugyanis nem írja elő alaki kellékként a szerződés közokiratba, vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalását.

A perbeli kötbérmegállapodást pedig nem vitásan írásba foglalták. Az, hogy az okirat nem rendelkezik a teljes bizonyító erejű magánokiratok - Pp. 196. § (1) bekezdésében meghatározott - kellékeivel, a szerződés érvényességét nem érinti.

Az a körülmény, hogy a kötbér kikötésekor az egyik szerződő fél nevében esetlegesen a képviselőre nem jogosult személy járt el, nem a Ptk. kötelező alakiságot előíró 246. § (1) bekezdésének megsértését, és a kötbérmegállapodás emiatti érvénytelenségét eredményezi, hanem ilyenkor az álképviselőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Azt azonban, hogy a perbeli szerződés megkötése során a felperes nevében álképviselő járt volna el, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem lehet megállapítani. A felülvizsgálati kérelemben említett tanúvallomás ugyanis ezt egymagában nem támasztja alá, további bizonyíték pedig e körben - az alperes saját mulasztása folytán - nem áll rendelkezésre. A képviselői jog hiányára ugyanis az elsőfokú eljárásban az alperes egyáltalán nem hivatkozott, így az elsőfokú bíróság e vonatkozásban bizonyítást - helyesen - nem is folytatott le. A csupán a másodfokú eljárás során előterjesztett alperesi bizonyítási indítványok teljesítését pedig - miután azok előadása az elsőfokú eljárásban az alperes saját hibájából maradt el - a másodfokú bíróság a Pp. 235. § (1) bekezdésének alkalmazásával helytállóan mellőzte.

A képviselőnek egyébként is többféle alakzata van, a képviselő eljárása ugyanis törvényen, hatósági rendelkezésen, jogüggyelen, vagy jogi személy alapszabályán, illetőleg szervezeti szabályzatán

egyaránt alapulhat. Ezért önmagában abból, hogy a szerződést esetlegesen nem a felperesi ügyvezető írta alá, nem következik az, hogy a szerződéskötés során a felperes nevében álképviselő járt el.

A Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértése pedig csak akkor állapítható meg, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás a bizonyítás anyagától eltér, iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékok egybevetése és értékelése során okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott.

Azt, hogy a teljesítési határidőt a felek annak lejártát megelőzően módosították volna, a rendelkezésre álló bizonyítékok - így a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott egyeztetésekről felvett emlékeztetők - sem támasztják alá. Miután a szerződésben megjelölt határidő, 2002. október 31. napja eredménytelen elteltével az alperes késedelembe esett, a felperes kötbérigénye megnyílt.

Annak nincs elvi akadálya, hogy a jogosult a teljesítési határidő elteltét követően úgy biztosítson póthatáridőt a kötelezett részére, hogy az eredeti és a póthatáridő közötti időszakra nem érvényesít késedelemi kötbérigényt. Azt azonban, hogy a perbeli esetben a felperes a kötbérköveteléséről lemondott volna, a peradatok nem támasztották alá. A bíróság ezért a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül kötelezte az alperest a késedelmi kötbér megfizetésére.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, az alperest pedig a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2010. február 25.

Dr. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartal Géza s.k. előadó bíró, Dr. Pethőné Dr. Kovács Ágnes s.k. bíró